

Irena Kutyłowska

Zamość - Zamczysko

Informator Archeologiczny : badania 18, 191

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

materiał zabytkowy /fragmenty ceramiki, szkła, wyroby z różnych metali, wyroby skórsane/ nie zmienić przyjętych wcześniej ram chronologicznych dla poszczególnych poziomów osadniczych.

Nadzór archeologiczny prowadzono w części północnej bloku III /od ulicy Perceca/ nad pracami ziemnymi, które wstrzymano i przeznaczono teren do systematycznych badań archeologicznych.

Badania i nadzory archeologiczne będą kontynuowane.

ZAMOŚĆ-ZAMCZYSKO

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Katedra Archeologii

Badania prowadziła dr Irena Kutylowska. Finansował WKZ w Zamościu. Trzeci sezon badań. Fortyfikacje nowożytne.

Badaniami objęto południową i zachodnią część umocnień oraz kopiec ziemny znajdujący się wewnątrz umocnień. Przebadano łącznie 230 m².

Główne stwierdzenia badawcze:

Ostatnie badania potwierdziły wcześniejsze rozwarstwienie stanowiska - głównie w oparciu o analizę metryczną cegły - na dwa różne chronologiczne obiekty: kopiec z gruzowiskiem cegły datowanej na XVI w. i mury umocnień z cegły datowanej na XVII-XVIII w.

I kopiec: w nasypie kopca występują liczne wkopy wypełnione przede wszystkim gruzem ceglany. Wykonane są w calcowym piachu, którego pierwotna miąższość wynosiła około 1,5 m. Spąg niektórych wkopów sięga tylko stropu zalegającej poniżej calcowej gliny. Wśród nich pięć szerokości od 1 m do 2 m można uznać za negatywy murów pierwotnie posadowionych na stropie calcowej gliny. Cztery z nich występują w północnej partii kopca, jeden szerokości 2 m znajduje się przy krawędzi południowej kopca. Mniej więcej pośrodku kopca rysuje się granica wykazująca różnicę w strukturze wypełniak wkopów między północną, a południową partią kopca.

W północnej partii kopca wypełniak wkopów stanowi prawie wyłącznie gruz ceglany z zaprawą i tynkami. W gruzie występują ułamki jednego typu kafli piecowych z końca XVI w., nieliczne fragmenty nowożytnych naczyń glinianych i szklanych oraz potłuczone dachówki i sporadycznie kości zwierzęce. Uchwytne są tu również ślady pożaru /czy rozebranych urządzeń ogrzewczych?/ w postaci drobnych węgli drzewnych, grudek polepy oraz spleczonego szkliwa na kaflach.

W południowej partii kopca w wypełniakach wkopów przeważa piaszczysta ziemia z drobniejszym i w mniejszej ilości występującym gruzem ceglany, grupującym się głównie w górnych partiach wkopów. Zabytków ruchomych brak. U podnóża kopca od strony północnej i południowej znajdują się sztuczne obniżenia wykonane w calcowej glinie. Od strony południowej spadek wynosi około 1 m na odcinku długości 3 m, od strony północnej jest łagodniejszy i wynosi około 1 m na odcinku długości 10 m.

II. Mury obwodowe umocnień: odsłonięto barki bastionów zachodniego i północno-zachodniego, fragmenty kurtyn zachodniej i południowej oraz mury barku i czoła bastionu południowo-wschodniego. Wszystkie mury wykonane są z kamienia wapiennego z oblicówką ceglana licą zewnętrzną. Wymiary cegły na wszystkich odsłoniętych odcinkach murów mają analogiczne wymiary.

Na odcinkach gdzie mury zachowane są do wysokości około 1 m wyraźnie widoczne jest skosne ich wyprofilowanie od zewnątrz - kąt oskarpowania wynosi 85° - 83°. Ustalono również kąty załamania muru kurtyny południowej w bastion południowo-wschodni odsłonięto fragment muru przylegający od wewnątrz do narożnika. Może to być: a/ niewielki murek stanowiący wzmocnienie narożnika kurtyny i bastionu od wewnątrz; b/ fragment dodatkowej linii obrony kurtyny południowej od wewnątrz; c/ fragment większej zabudowy murowanej /być może mieszkalnej/ przy kurtynie południowej. Za tą ostatnią możliwością przemawiałyby wykazywane metodą elektrooporową oraz penetracjami radiometrycznymi liczne mury wzdłuż kurtyny południowej na odległość od 20 do 40 metrów w głąb dziedzińca umocnień.

Badania będą kontynuowane.

ZAWADA, gm. Tarnów
woj. tarnowskie

patrz
wczesne średniowiecze

ŻARY
woj. zielonogórskie

patrz
późne średniowiecze